

Jesper Petersens tale ved Uddannelses- og Forskningspolitisk Topmøde

Taler

Jesper Petersen
Uddannelses- og
forskningsminister

Dato

6. oktober 2021

Sted

Danmarks Tekniske
Universitet, Kgs. Lyngby

I går åbnede Folketinget. Og her dagen efter får jeg mulighed for at møde så mange fra DTU og fra uddannelses- og forskningsverdenen i samlet flok. Det er meget passende. For som mange af jer nok har bemærket, så var uddannelse og forskning også et tema i statsministerens åbningstale i går. Ligesom det var på regeringens konference i Fredericia. Og som det er i regeringens reformudspil Danmark Kan Mere.

Uddannelse og forskning er vigtige politiske emner. Og vi er mange, der har en holdning til det arbejde, som de videregående uddannelsesinstitutioner udfører.

Og det er jo i virkeligheden udtryk for, hvor vigtigt uddannelse og forskning er for vores samfund. For vores erhvervsliv, for fremdrift og udvikling. Og for kvaliteten af funktionerne i vores velfærdssamfund.

Det handler om mere end uddannelse og forskning

I Danmark har vi fri, lige og gratis adgang til universiteterne. Hvis ellers man har kvalifikationer og motivationen, så kan man komme ind og studere og få en god uddannelse. Og vores studerende kan – i hvert fald i de flestes tilfælde – klare sig igennem studierne uden at komme ud med en kæmpe gæld på den anden side.

Som socialdemokrat ønsker jeg et samfund, hvor det ikke skal være dine forældres indkomst, der afgør, om du kan få en uddannelse. Og vi skal være opmærksomme på, hvordan vi undgår frafald blandt unge fra en baggrund uden tradition for videregående eller akademisk uddannelse. Det er igen et eksempel på, at uddannelses- og forskningspolitik har betydning langt ud over

det, der foregår inden for universiteternes mure.

Uddannelses- og forskningspolitik handler om fremtiden og hvilket samfund, vi ønsker os.

En bedre balance mellem land og by

En af de samfundsopgaver, vi senest har bedt universiteterne om at bidrage til, handler om balancen mellem land og by.

Det er i virkeligheden et ønske om – efter mange års centralisering på en lang række områder – at trække i en anden retning. En ambition, som deles af langt de fleste af de ordførere, der er til stede her i dag.

En ambition om at sikre, at der bliver bedre uddannelsesmuligheder til alle – uanset hvor i landet de bor. Og at områder uden for de største byer også kan få glæde af den udvikling og det liv, der følger med at have stærke, lokale uddannelser.

En bedre fordeling med flere uddannelser uden for de store byer, er også med til at sikre, at flere uddanner sig – det er jeg overbevist om. Og med til at skabe udvikling og vækst i flere nye lokalområder. Men vi skal selvfølgelig gøre det gennemtænkt og smart – og i samarbejde med lokale aktører og virksomheder. Så nye universitetsuddannelser uden for de traditionelle universitetsbyer kan skabe nye muligheder, nye samarbejder og nye arbejdspladser.

Jeg ved, at det er en svær opgave. Også en, som jeg ved, man ikke havde ønsket sig i universitetsverdenen. Men jeg vil gerne anerkende, at I alligevel er gået konstruktivt ind i arbejdet med at føre det ud i livet. At I har hørt de politiske signaler. Og at universiteterne arbejder sammen om at give et gennemtænkt indspil til os, om hvordan opgaven kan føres ud i livet. Det ved jeg, vi alle glæder os til at modtage og arbejde videre med i det nye folketingsår.

Vi skal uddanne til samfundets behov

En af de andre store opgaver, som ligger foran os, handler om, hvordan vi understøtter, at uddannelse i endnu højere grad bidrager med de efterspurgte kompetencer. Der er stor efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft. Både nu

hvor økonomien buldrer derudaf. Der vil også være det i fremtiden. Og i hele landet.

Derfor er det også et paradoks, at hver fjerde på dagpenge er nyuddannet. Samtidig må danske virksomheder sige nej til ordrer, fordi de mangler folk med de rette kompetencer.

Det siger mig, at der er noget, vi kan gøre bedre, når det kommer til match'et mellem ansøger og uddannelse. Og mellem uddannelserne og arbejdsmarkedet.

Det betyder ikke, at vi ikke skal uddanne bredt. Vi har brug for alle uddannelsesniveauer og fagområder. Fra faglært til Ph.d. Fra naturvidenskab til humaniora. Både nu og i fremtiden.

Så når jeg siger, vi skal uddanne bedre til samfundets behov, så er det vigtigt for mig at sige: Sprog, historie, kultur og humaniora – det er også samfundets behov. De kvalifikationer og indsigter, de fag giver, lægger vi også stor vægt på.

Jeg er fra Sønderjylland, og jeg kommer nogle gange steder, hvor der er tyske virksomheder. Og jeg har haft meget at gøre med det tyske mindretal og den slags. Så jeg spurgte – sådan lidt tilfældigt - for nyligt i ministeriets departement, hvem der egentlig kunne hjælpe mig, hvis jeg skulle skrive en tale på tysk. Der blev kigget noget nervøst rundt i lokalet, og der var ikke nogen, der umiddelbart sprang op og meldte sig klar til at bistå mit den deutschen Verben.

Og det er måske også fair nok, at det ikke er en kernekompetence, der bliver prioriteret i departementets ansættelsesproces. Men det fik mig alligevel til at tænke, at det ville nok ikke have været den samme udfordring for 20 eller 30 år siden. Der havde de fundet en i forkontoret, der ville kunne hjælpe mig med oversættelsen. Det bekymrer mig, at de klassiske sprogfag på universiteterne, som tysk og fransk, kæmper med at tiltrække studerende.

Det er også kompetencer, vi har brug for – nu og i fremtiden.

En ansvarlig grøn omstilling

Og når vi taler om fremtiden, så er der et sidste emne, som jeg vil fremhæve: Klimaet. For også her spiller I en stor og afgørende rolle. Det gør I som sektor og

ikke mindst her på DTU.

Jeg er en del af en regering, der – sammen med et bredt flertal - har sat meget ambitiøse klimamål. Vel de mest ambitiøse klimamål i verden.

Det afspejler sig også i forskningspolitikken, hvor der i sidste valgperiode fra 2015-2019 blev i gennemsnit øremærket 1,2 mia. kr. til grøn forskning. I midten af 2019 satte den her regering sig for bordenden. Og allerede året efter – i 2020 – lancerede vi den grønne forskningsstrategi og øremærkede næsten det dobbelte til den grønne forskning. I år - i 2021 – lyder tallet på 2,7 milliarder kroner til grøn forskning.

Og når vi nu lægger op til at investere 2,5 milliarder ekstra om året i uddannelsernes kvalitet, så er det blandt andet også med den grønne dagsorden for øje.

Der er rigtig mange procenter og tal og målsætninger i klimadebatten. Men sagen er den, at helt lavpraktisk, så er der meget ny viden, nye kompetencer og nye teknologier, der skal udvikles før, vi kan nå i mål. Og det kræver uddannelser og forskning af høj kvalitet.

Da vi lancerede den grønne forskningsstrategi sidste år, søsatte vi også fire missioner:

Fangst og lagring af CO₂

Grønne brændstoffer. Power-to-X.

Landbrug og fødevarer

Og plastik og cirkulær økonomi.

I er allerede godt i gang her på DTU. I fanger CO₂ ude på Amager. I er med til at udvikle teknologi, der skal kunne udnytte varmen fra cementfabrikker til at omdanne affald til brændstoffer. I vil forsøge at opsamle og omdanne CO₂ til ny plastik. Og I vil endda udvikle og teste filtre med metan-ædende bakterier, der kan bruges i landbruget. Det er også interessant i lyset af den store landbrugsaftale, vi blev enige om mandag aften.

Meget af det lyder som science fiction, men det er kun en brøkdel af de mange spændende projekter, der er i gang eller på tegnebrættet på det grønne område.

Det er også eksempler på den afgørende rolle, vores universiteter spiller i den grønne omstilling.

De fire missioner er de områder, hvor vi mener, vi for alvor kan gøre en forskel her i Danmark. Vi synes, det er vigtigt, vi holder fast og prioriterer dem over en længere periode. Så vi for alvor kan opbygge kompetence. Så vi for alvor kan flytte noget, og Danmark kan blive foregangsland. På den måde kan vi både bidrage til grøn omstilling i Danmark og i andre lande. Og undervejs få skabt nye arbejdspladser og eksportmuligheder for danske virksomheder.

Jeg synes også vi er i gang med at gøre det på en måde i Danmark, hvor det faktisk bliver en fordel for os at lave grøn omstilling. Hvor skaber nye arbejdspladser og holder fast i en høj grad af velfærd og en høj grad af lighed. Det er med til at sikre, at vi rent faktisk kan være et reelt foregangsland og en inspiration for andre.

Vi gennemfører en ansvarlig grøn omstilling, der tager udgangspunkt i det, vi er så gode til i det her land. Det er gode til. Innovation, ny teknologi, ny viden. Samtidig med at vi sikrer, at vores uddannelser også er grønne.

Vi skal uddanne os hele livet

Og ikke mindst, så opkvalificerer vi os. Som statsministeren sagde i går, så skal vi have mere uddannelse hele livet. Lige nu ligger tyngden af uddannelse i høj grad i ungdomsårene. Vi skal blive bedre til at uddanne os hele livet og skabe en bedre sammenhæng mellem uddannelser, erhvervsliv og arbejdspladser.

Vi lever længere. Vi bliver længere på arbejdsmarkedet. Nogle bliver også slidt af det og får brug for andre veje. Verden forandrer sig. Også for folk med videregående uddannelser. Der opstår ny viden, ny teknologi. Og der er i højere grad behov for, at vi opkvalificerer os og uddanner os. Det gælder ikke mindst inden for de grønne kompetencer, som vi kommer til at mangle nu og i fremtiden.

At lykkes som samfund og økonomi

Vi investerer hvert år over 50 milliarder i videregående uddannelse, forskning og innovation. Det gør vi for at udvikle vores samfund og fremtidssikre Danmark.

Uddannelse og forskning skal være med til at sikre et Danmark, der hænger sammen geografisk.

Et arbejdsmarked, hvor virksomhederne og de offentlige arbejdspladser kan få den arbejdskraft, de har behov for. Arbejdskraft af høj kvalitet. Og hvor de nye dimittender ikke ser ind i mange måneder eller år som ledige. Den diskussion skal vi også nok komme tilbage til. Nogle har tænkt om den her udflytningsaftale er en slags dimensionering af bagveje. Det er det ikke. Når vi vil mere af det, så skal vi nok tage den af fordøren.

Uddannelse og forskning er med til at skabe et samfund, der tager klimakrisen alvorligt og går forrest med nye grønne teknologier og løsninger.

I er med til at forme vores samfund og vores fælles fremtid. Uddannelsesinstitutionerne er med til at afgøre, hvor godt vi lykkes som samfund og som økonomi. Og jeg er glad for, vi kan samles her og diskutere, hvordan vi får dansk uddannelse, forskning og innovation i verdensklasse. Det er regeringens ambition.

Tak for ordet og hav et rigtig godt møde.

Kilde

ufm.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-petersens-tale-ved-uddannelses-og-forskningspolitisk-topmode>